

WIELKOPOLSKI
KURATOR
OŚWIATY

**Kuratorium
Oświaty
w Poznaniu**

Zasady eksponowania Flagi i wykonywania Hymnu RP

rekomendacja

Zagadnienia

Symbole Rzeczypospolitej Polski

- **godło**
- **flaga Polski**
- **barwy narodowe**
- **Mazurek Dąbrowskiego**

Sztandar szkoły

Uroczystość szkolna

Dobre praktyki dotyczące symboli narodowych

Film Polskie symbole narodowe

Symbole RP

Orzeł Biały, biało-czerwone barwy i "Mazurek Dąbrowskiego" są symbolami Rzeczypospolitej Polskiej.

Otaczanie tych symboli czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej oraz wszystkich organów państwowych, instytucji i organizacji.

Wzór flagi i godła RP

**zgodny z ustawą o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej
oraz o pieczęciach państwowych (Dz.U. z 2024 r., poz. 155)**

Zgodnie z ustawą są 2 rodzaje flagi Rzeczypospolitej Polskiej

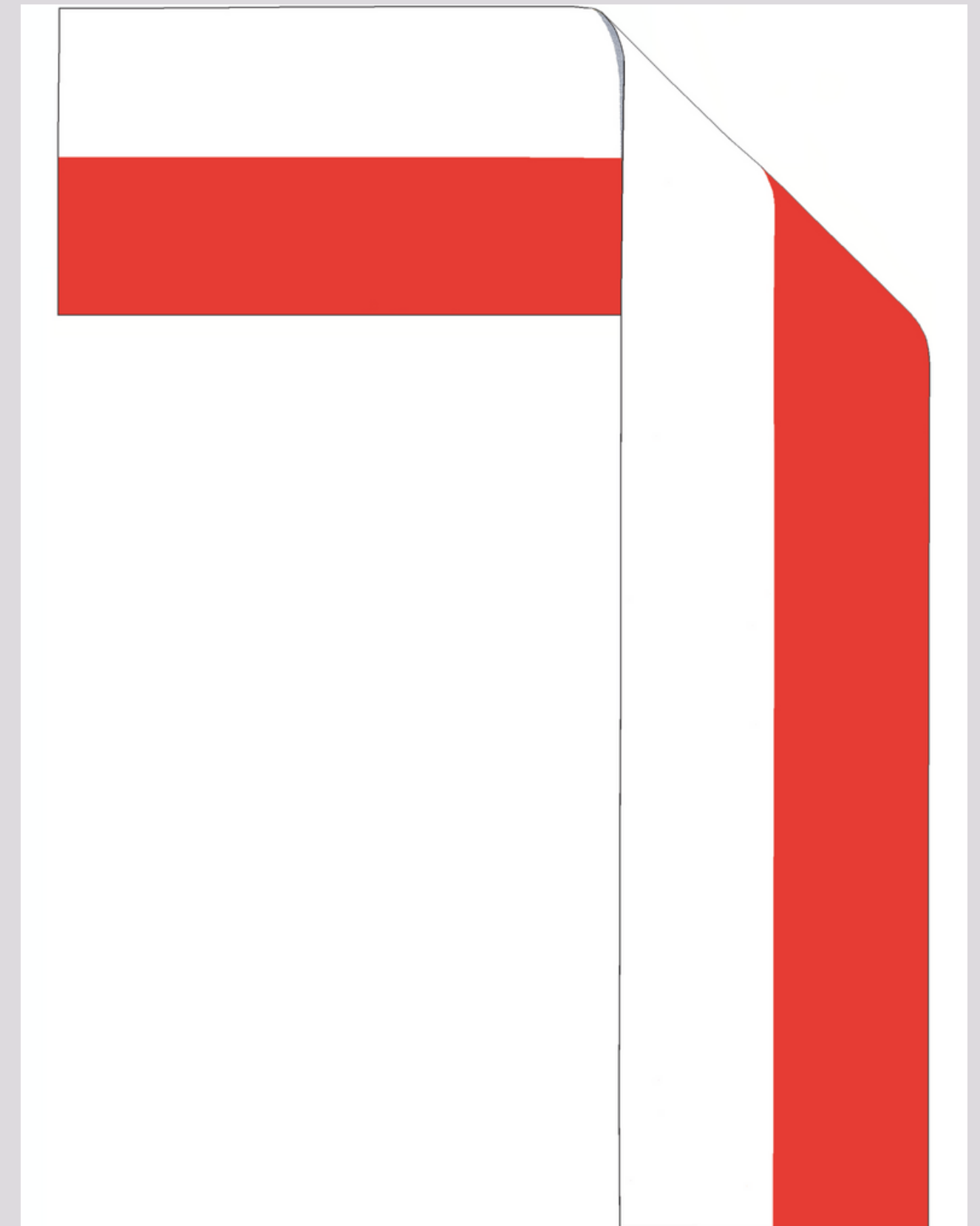
Flaga z godłem RP jest jednak zarezerwowana dla:

- przedstawicielstw dyplomatycznych,
- urzędów konsularnych,
- lotniska i samoloty
- kapitanaty portów i statki morskie etc.

Barwy Rzeczypospolitej Polskiej

Współrzędne tróchromatyczne barw x , y , ich składowa Y oraz dopuszczalna różnica barwy ΔE w przestrzeni barw CIE 1976 (L^* u^* v^*) ustalona według wzoru CIELUV przy iluminacji C i geometrii pomiarowej d/0

BARWA	X	Y	Y	ΔE
biała	0,315	0,320	82,0	4,0
czerwona	0,570	0,305	16,0	8,0

KPRM

2 V ŚWIĘTO FLAGI

Godło Polskie

biały orzeł

czerwone pole
tarczy ●

złote szpony,
dziób i korona

głowa zwrócona
w prawo

rozwinęte
skrzydła

#BarwyWspólne

Szkoły publiczne i niepubliczne mają ustawowy obowiązek umieszczania godła na budynku placówki. Zgodnie z rekomendacją Najwyższej Izby Kontroli **tablica z godłem** powinna znajdować się **po lewej stronie** dla osoby wchodzącej do **budynku lub nad wejściem**. Poniżej umieszcza się tablicę z napisem.

Jeżeli warunki nie pozwalają na łączne umieszczenie obu tablic w ten sposób, tablicę z godłem umieszcza się nad wejściem do budynku, tablicę z napisem z boku wejścia.

Zgodnie z ustawą o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej
Polskiej **godło umieszcza się w szczególności**
w pomieszczeniach urzędowych i salach posiedzeń,
salach wykładowych i lekcyjnych należących
do szkół i placówek oświatowo-wychowawczych.

Godło RP

Godło powinno być umieszczone w sposób zapewniający należną cześć i szacunek.
Niewłaściwe jest umieszczanie w jego bezpośrednim sąsiedztwie innych przedmiotów.

Godło należy umieszczać w taki sposób, aby w chwili wejścia do pomieszczenia, było na **widocznym miejscu, najlepiej na ścianie na wprost drzwi.**

Umieszczenie godła nad drzwiami, w kącie, w pobliżu herbów, kalendarzy, obrazów itp. jest nieprawidłowe.

Obok godła nie powinno wieszać się innych dekoracji.

Szanuj swoje godło!

Nie pisz po godle.

Zadbaj, by godło było czyste, niewyblakłe i niezniszczone.

Z orzełkiem na ubraniu zachowuj się nienagannie.

Flaga Polski

#BarwyWspólne

Jak dbać o flagę?

zadbaj, by flaga była
wyprana, wyprasowana
i niepostrzępiona

nie pisz po fladze

nie wieszaj flagi z godłem
(podnoszą ją tylko statki morskie,
kapitanaty, lotniska i ambasady)

Zasady eksponowania Flagi RP

- Flaga musi być **czysta, wyprasowana i niepostrzępiona**, a jej barwy intensywne i czytelne.
- Flaga nigdy nie może dotykać podłoża, podłogi, ziemi, bruku lub wody.
- Na fladze nie umieszcza się **żadnych napisów ani rysunków**.
- Flaga nie może zwijać się i zaplątywać wokół drzewca, jeżeli flaga zaplącze się dookoła drzewca, **trzeba ją rozplątać**.

Zasady eksponowania Flagi RP

- Jeśli flaga ma być eksponowana **po zmierzchu, musi być dobrze oświetlona.**
- Nie wywiesza się flagi w dni deszczowe, podczas zamieci śnieżnych oraz przy wyjątkowo silnym wietrze. **W czasie burzy, bardzo silnego wiatru lub śnieżycy flagi należy jak najszybciej opuścić i zdjąć.**
- Jedynym właściwym **sposobem utylizacji starej flagi jest jej niepubliczne spalenie** lub jeśli jest ona związana z jakimś szczególnym wydarzeniem, przekazanie do muzeum.

JAK NALEŻY OBCHODZIĆ SIĘ Z POLSKĄ FLAGĄ?

MUSI BYĆ
ODPOWIEDNIO
OŚWIETLONA

MUSI BYĆ OSŁONIĘTA
PRZED DESZCZEM,
ŚNIEGIEM
I SILNYM WIATREM

NIE MOŻE BYĆ
POSTRZĘPIONA

MUSI BYĆ
CZYSTA

NIE MOŻE BYĆ
WYBLAKŁA

**Podstawowym sposobem ekspozycji flagi
jest umieszczenie jej na maszcie pionowym
lub skośnym.**

Na terenie naszego kraju flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej ma **zawsze pierwszeństwo przed wszystkimi innymi flagami.**

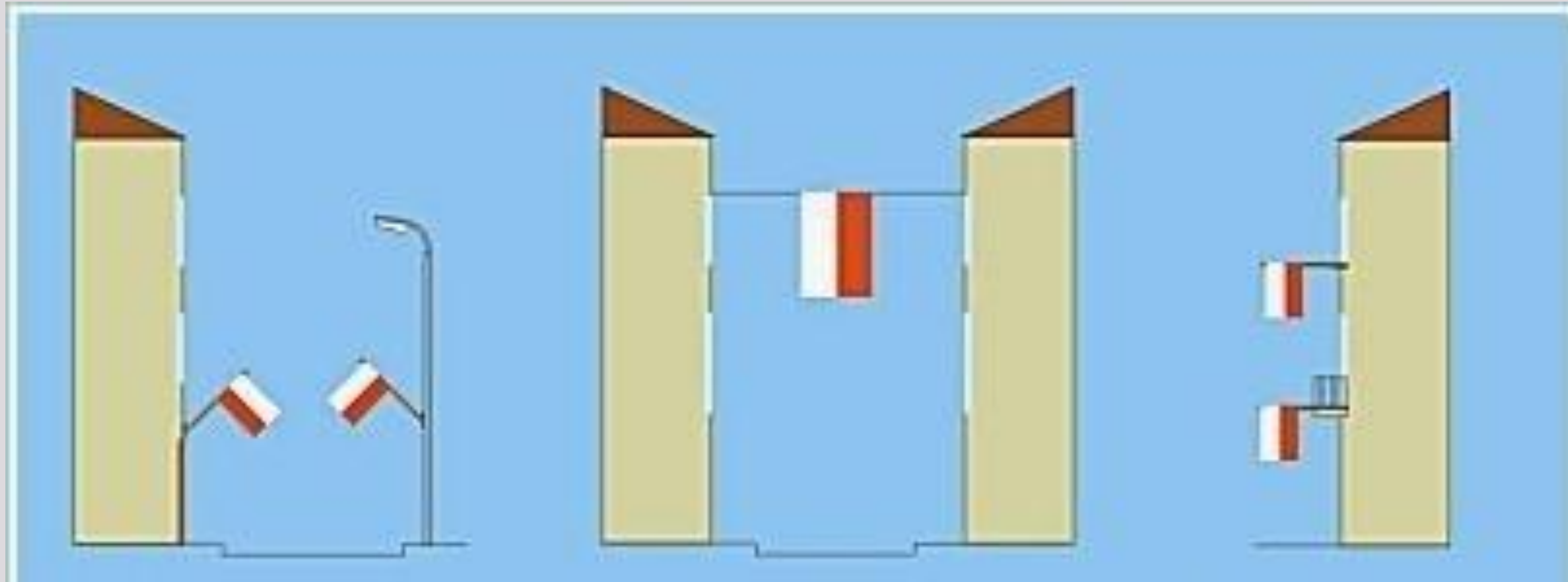
Jeśli eksponuje się na masztach więcej flag, **flagę państwową RP podnosi się (wciąga na maszt) jako pierwszą i opuszcza jako ostatnią.**

Podczas ceremonii podnoszenia albo opuszczania flagi, lub gdy flaga jest niesiona podczas pochodu lub przemarszu **wszystkie osoby powinny być zwrócone twarzą do flagi i przyjąć postawę wyprostowaną.**

Zasady eksponowania Flagi RP

- Flagę podnosi się - wciąga na maszt przed budynkiem.
- Ceremonialnie flagę podnosi się na maszt szybko (płynnym, energicznym ruchem), a opuszcza powoli. Należy ją traktować z czcią.
- Jeśli wciągnięciu flagi na maszt towarzyszy wykonanie hymnu państwowego, czas jej podnoszenia należy dostosować do muzyki.
- Zgodnie z ogólnie przyjętym zwyczajem flagę podnosi się do godziny 8.00 rano, a opuszcza się o zachodzie słońca.

Flagi nad wejściem do budynku
bądź na słupie latarni

Flagi nad ulicą. Widok w kierunku
narastającej numeracji domów.

Flagi eksponowane
z okna lub balkonu

Wykaz świąt państwowych, w czasie których **istnieje obowiązek eksponowania flagi** państwowej Rzeczypospolitej Polskiej na budynku przedszkola, szkoły i placówki:

- 19 lutego** - Dzień Nauki Polskiej
- 1 marca** - Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”
- 24 marca** - Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
- 14 kwietnia** - Święto Chrztu Polski
- 1 maja** - Święto Pracy
- 2 maja** - Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej
- 3 maja** - Święto Narodowe Trzeciego Maja
- 8 maja** - Narodowy Dzień Zwycięstwa
- 20 czerwca** - Narodowy Dzień Powstań Śląskich
- 12 lipca** - Dzień Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej
- 1 sierpnia** - Narodowy Dzień Pamięci Powstania Warszawskiego
- 15 sierpnia** - Święto Wojska Polskiego
- 31 sierpnia** - Dzień Solidarności i Wolności
- 19 października** - Narodowy Dzień Pamięci Duchownych Niezłomnych
- 11 listopada** - Narodowe Święto Niepodległości
- 27 grudnia** - Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego

Wykaz na poprzedniej stronie został przygotowany i podany do publicznej wiadomości przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Na potrzeby niniejszej prezentacji uzupełniony został o dzień 15 sierpnia Święto Wojska Polskiego i rocznicę Cudu nad Wisłą.

W pozostałe dni dyrektor szkoły/przedszkola/placówki decyduje o ponoszeniu flagi z okazji innych uroczystości.
Jednak zgodnie z zaleceniem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego **szkoły powinny stale eksponować flagę narodową.**
To podkreśla publiczny charakter obiektu.

**Flagi możemy wywieszać również wówczas, kiedy chcemy uczcić
ważne wydarzenia naszego życia prywatnego.**

Tak robi się w wielu krajach.

**Kuratorium
Oświaty
w Poznaniu**

Biało-Czerwona łączy nas wszystkich - traktujmy ją z honorem.

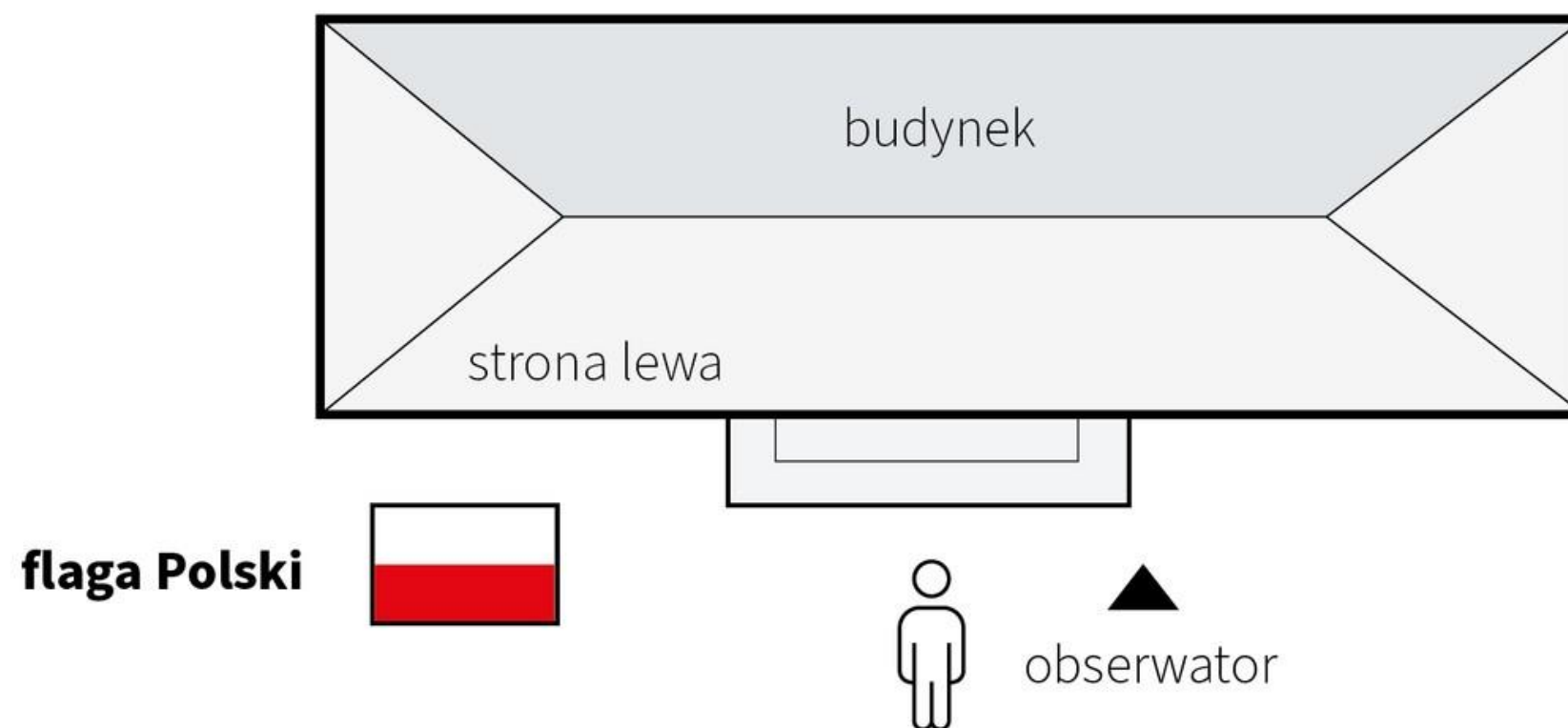
- **Polską flagą nie oddaje się honorów żadnej osobie i nie pochyla się jej przed żadną inną flagą, ani znakiem.**
- **Nie umieszczaj żadnych napisów na fladze.**
- **Nie przykrywaj flagą pomnika.**
- **Nie przykrywaj tablicy pamiątkowej przed odsłonięciem.**
- **Polska flaga nie jest obrusem, ani opakowaniem prezentu.**
- **Nie przecinaj biało-czerwonej wstęgi na otwarcie - to polskie barwy narodowe.**

Za publiczne znieważenie, zniszczenie, uszkodzenie lub usunięcie flagi czy godła grozi grzywna, kara ograniczenia lub pozbawienia wolności (art. 137 kodeksu karnego, art. 49 kodeksu wykroczeń).

Miejscem honorowym dla symboli narodowych jest **lewa strona dla obserwatora***

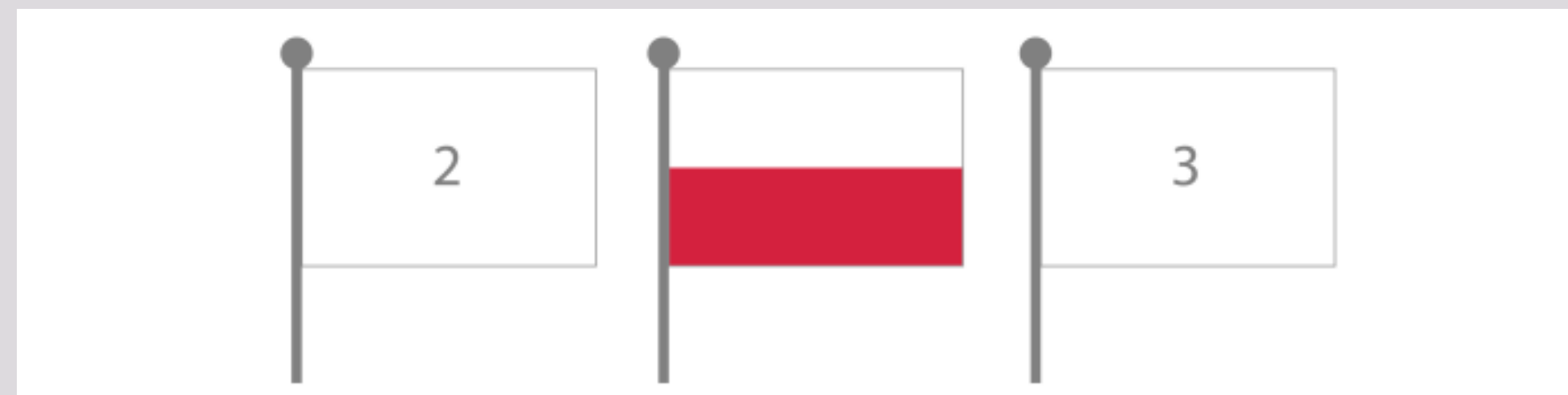
FLAGA NA BUDYNKU

Podstawową zasadą jest umieszczanie flagi państwowej na pozycji uprzywilejowanej w stosunku do innych flag. Miejszem uprzywilejowanym jest **strona lewa, patrząc w kierunku obiektu**, przed którym jest umieszczona.

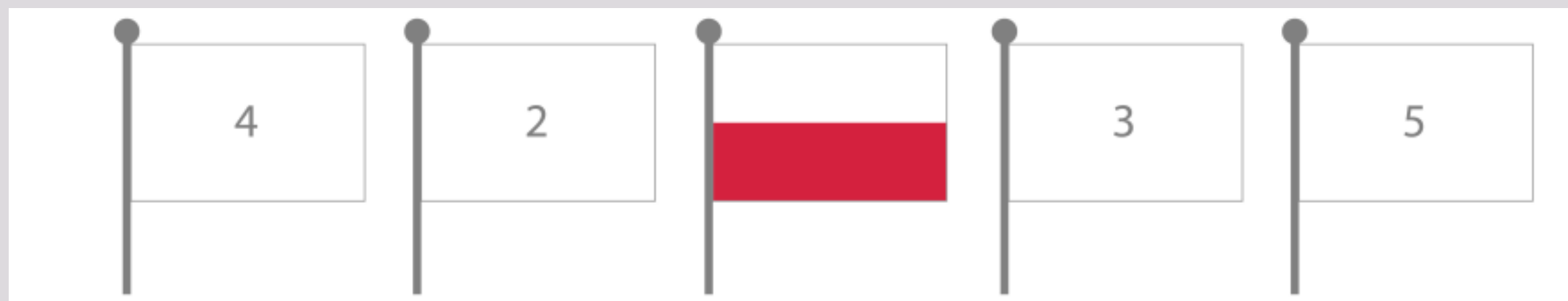

*w heraldyce określana inaczej ze względu na przyjęcie odwrotnego kierunku patrzenia

FLAGA POLSKA Z INNYMI FLAGAMI

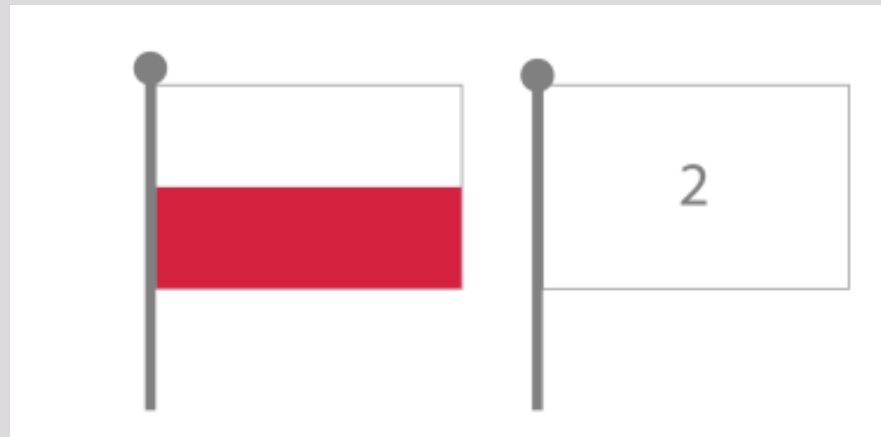

3 flagi

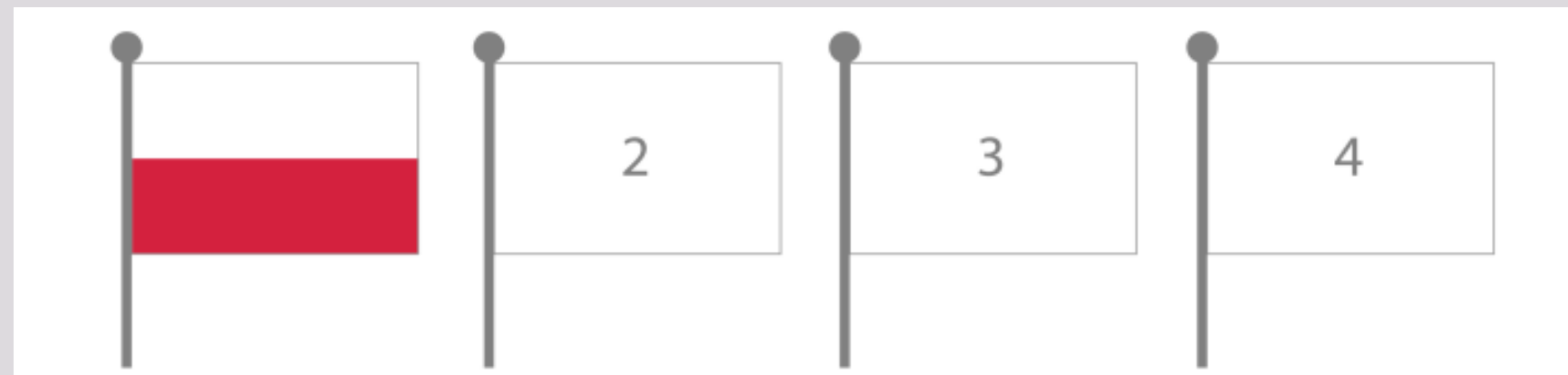

5 flag

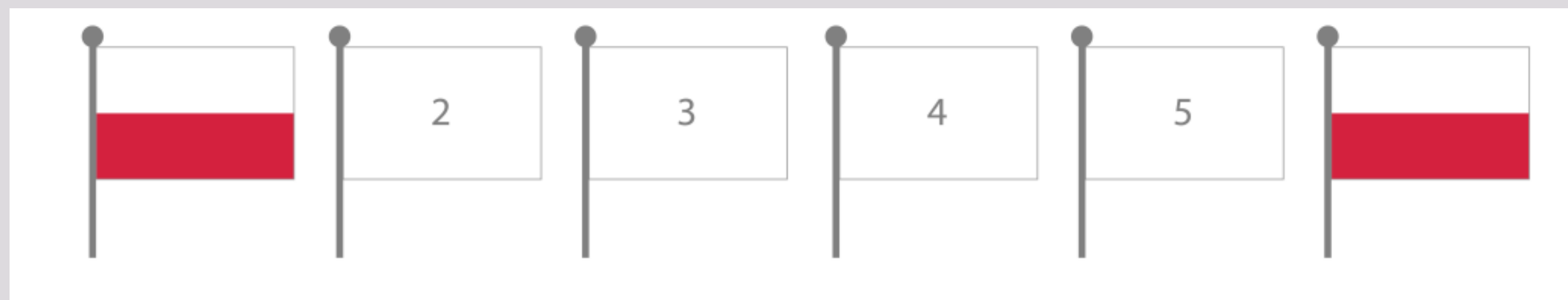
FLAGA POLSKA Z INNYMI FLAGAMI

2 flagi

4 flagi

6 flag

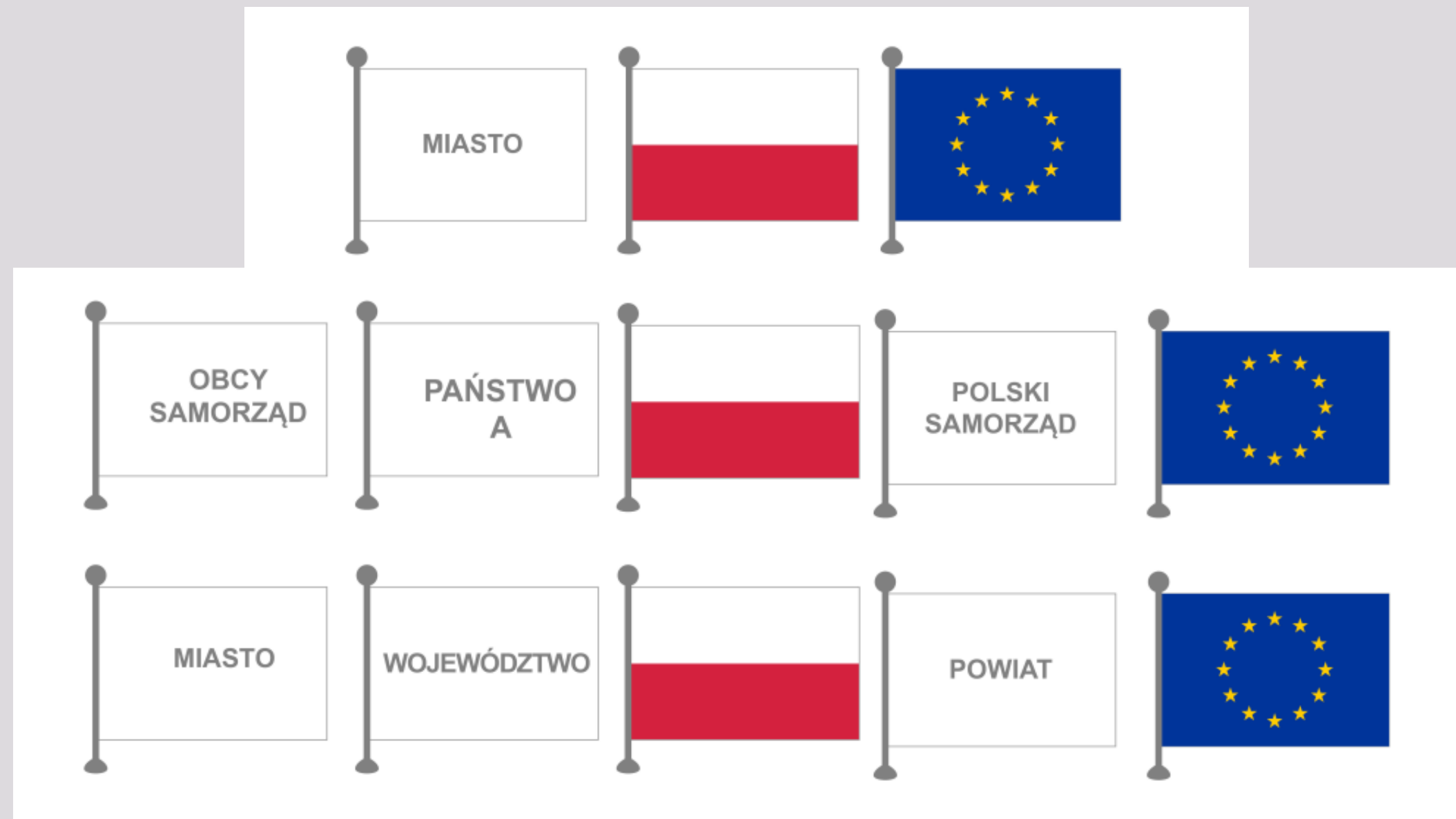
JEŚLI FLAG JEST 6 LUB WIĘCEJ, NA POCZĄTKU I NA KOŃCU POWINNA BYĆ FLAGA POLSKA

W przypadku więcej niż jednej flagi w rzędzie, półkolu lub kole, kolejność uzależniona jest od ich miejsca w następującej hierarchii:

1. Flaga państwowa Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Flaga innego państwa.
3. Flaga województwa.
4. Flaga powiatu.
5. Flaga gminy (miasta, gminy miejskowiejskiej, gminy wiejskiej).
6. Flaga Europejska.
7. Flaga organizacji międzynarodowej (np. flaga ONZ, flaga NATO).
8. Flaga służbowa (np. Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Poczty Polskiej, straży miejskiej).
9. Flaga instytucji, firmy, organizacji, uczelni, szkoły, klubu sportowego itp.
10. Flaga grupy narodowościowej, flaga okolicznościowa.

Z wymienionymi powyżej flagami nie wolno eksponować flag reklamowych.

FLAGA POLSKA Z FLAGAMI PAŃSTWOWYMI, SAMORZĄDOWYMI I FLAGĄ EUROPEJSKĄ

3 flagi

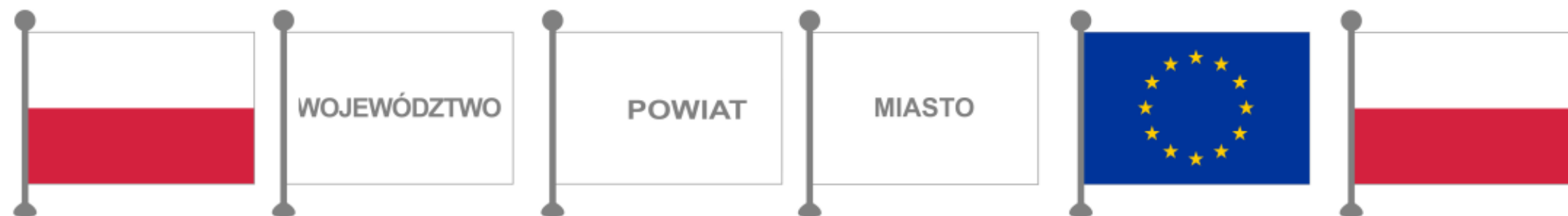
5 flag

5 flag

FLAGA POLSKA Z FLAGAMI PAŃSTWOWYMI, SAMORZĄDOWYMI I FLAGĄ EUROPEJSKĄ

4 flagi

6 flag

Pamiętajmy, że mniej znaczy więcej.
Zwielokrotnienie może przynieść uszczerbek symbolom narodowym.

DOBRCZE

4 flagi

3 flagi

NIEPRAWIDŁOWO

Flaga Europejska

W zasadach opracowanych przez Komisję Heraldyczną przy MSWiA wskazano, że flaga europejska na budynkach i w pomieszczeniach instytucji publicznych **nie powinna być eksponowana w sposób ciągły, ale okazjonalnie:**
np. w dniu wyborów do Parlamentu Europejskiego, oficjalnych wizyt z udziałem przedstawicieli Unii Europejskiej oraz 9 maja w Dniu Europy.

Jednak obecnie można uznać, że są podstawy do pewnej zmiany tej praktyki wskazanej przez Komisję Heraldyczną przy MSWiA.

Flaga na stojaku

Umieszczenie większej liczby flag państwowych jest oficjalną dekoracją akcentująca uroczystość państwową.

Zgodnie z ustawą w układzie pionowym kolor biały umieszcza się **po lewej stronie** płaszczyzny oglądanej z przodu.
Można pamiętać o tej zasadzie przy układaniu flagi na stojaku.

Flaga w pomieszczeniach

W gabinecie flagę lub flagi umieszcza się **zawsze po lewej stronie biurka** (patrząc od wejścia) urzędnika państwowego lub samorządowego.

Ta sama zasada dotyczy mównicy, stołu prezydialnego, sceny lub występującej osoby.

(Dla siedzącego dyrektora, mówcy stojącego przed publicznością flaga będzie po prawej stronie)

Flaga w pomieszczeniach

Sejm RP

Flaga i godło

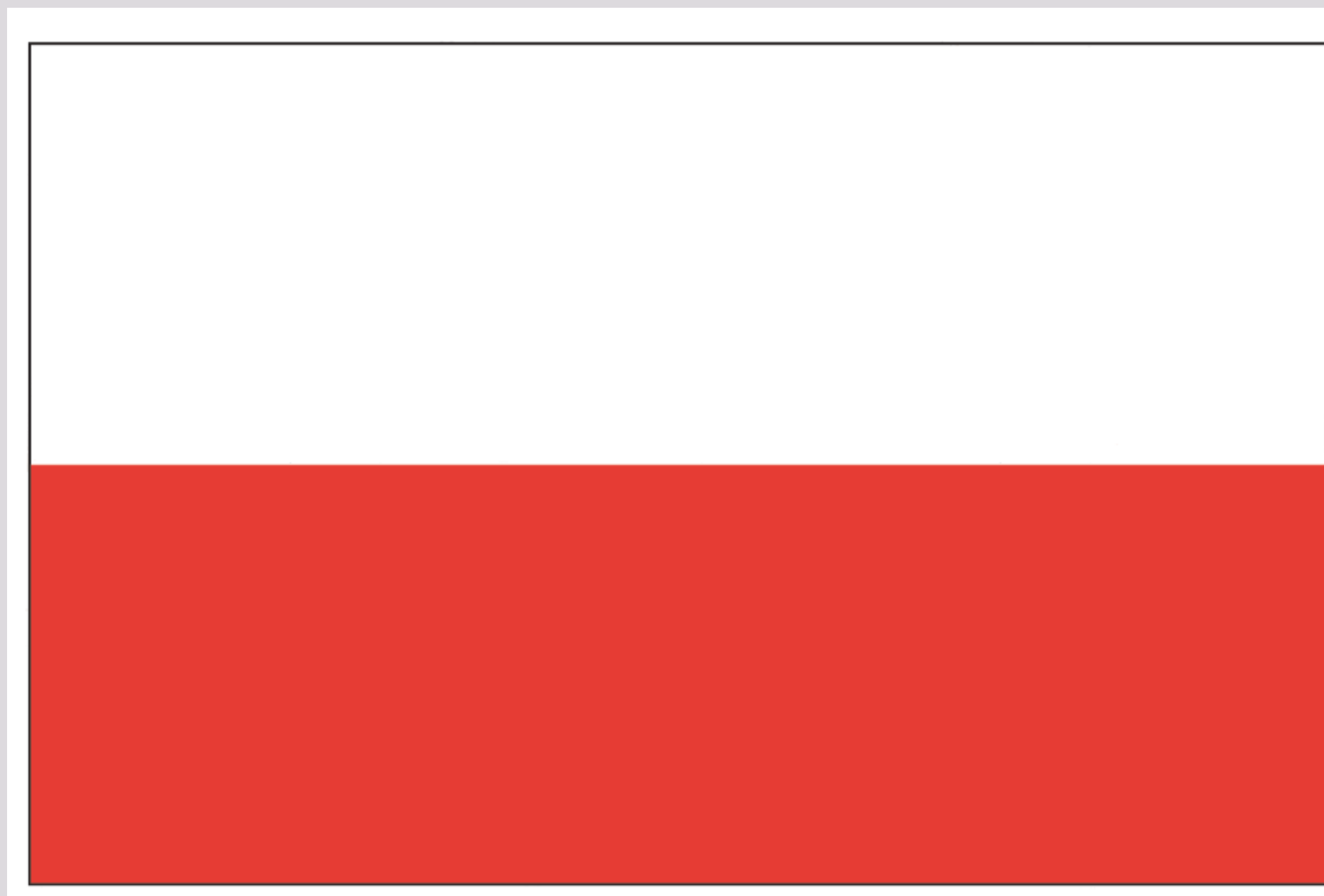
Flagę umieszcza się **po jego lewej stronie godła** dla patrzącego z przodu.

Gabinet Premiera RP

Proporcje flagi są ściśle określone

Dwa poziome, równoległe pasy
o tej samej szerokości
w proporcjach szerokości do długości
5:8
np. 50 cm na 80 cm

Wymiary Flagi RP zgodne z ustawą

szerokość	wysokość
60 cm	96 cm
70 cm	112 cm
80 cm	128 cm
90 cm	144 cm
100 cm	160 cm
110 cm	176 cm
120 cm	192 cm

Barwy narodowe

Każda inna proporcja bieli i czerwieni niż 5:8 jest barwą narodową.

Pasy w innej proporcji nie stanowią już flagi, tylko "barwy narodowe". Jedynie w takim przypadku, gdy nie mamy do czynienia z flagą dopuszczalne jest umieszczenie na materiale napisów, czy rysunków - jak czynią to np. kibice.

Barwy narodowe

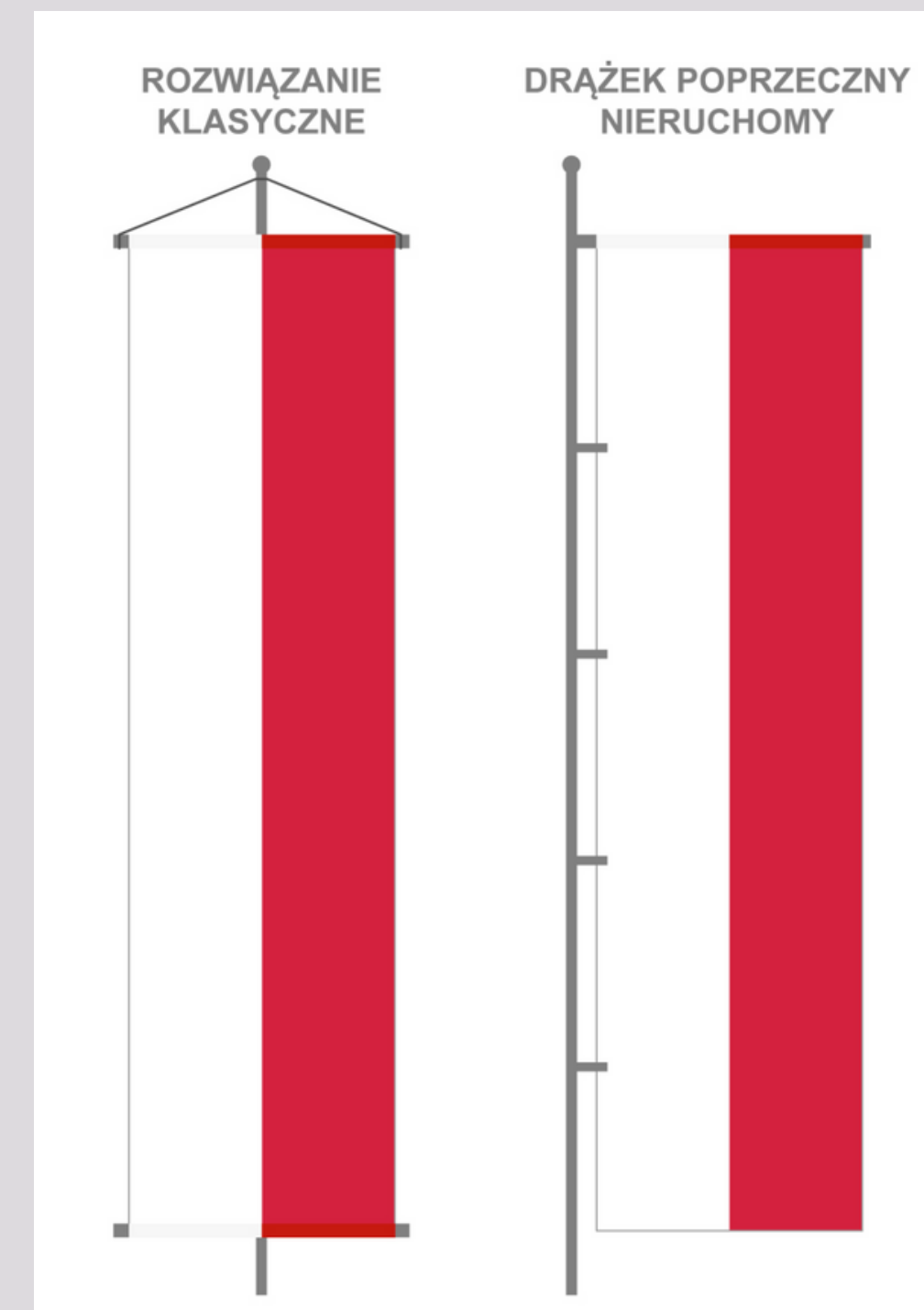
**Każdy ma prawo używać barw Rzeczypospolitej Polskiej,
w szczególności w celu podkreślenia znaczenia uroczystości, świąt lub
innych wydarzeń, z czcią i szacunkiem.**

Barwy narodowe mają także swoje symboliczne znaczenie., „kolor biały symbolizuje łagodność, przyjaźń, dobrobyt, a kolor czerwony – krew, czyli walkę o suwerenność, walkę o niepodległość”.

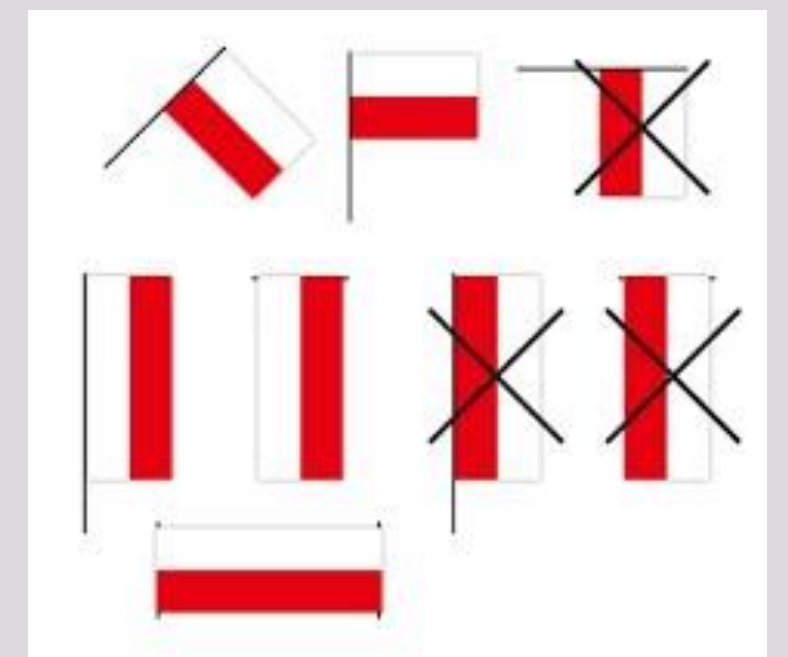
Barwy narodowe

Przy umieszczaniu barw Rzeczypospolitej Polskiej w układzie pionowym kolor biały umieszcza się **po lewej stronie płaszczyzny oglądanej z przodu**.

Barwy narodowe

Barwy narodowe

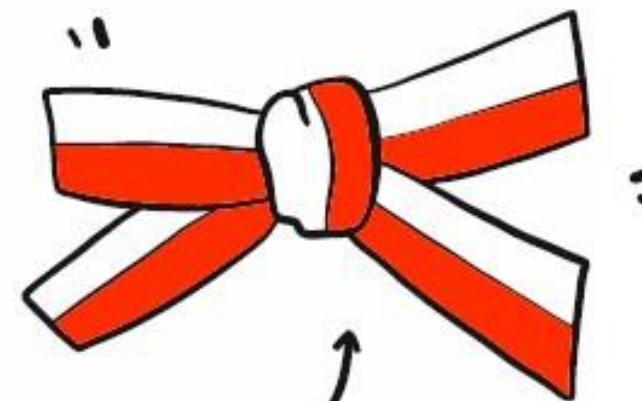

Barwy narodowe

Podczas pochodu **biały pas musi być po lewej stronie** dla patrzącego na czoło pochodu.

KOKARDA NARODOWA

WSTĄŻKA

NOŚ Z DUMĄ NAD SERCEM

**MAZUREK
DĄBROWSKIEGO**

**HYMN PAŃSTWOWY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

GŁOS

$\text{♩} = 116$

Jesz-cze Pol-ska nie zgi-nę - ła -, kie-dy my: zy - je - my. Co nam ob - ca
prze-moc wzię - ła -, sza-błą od - bie - rze - my. Marsz, marsz Dą - bro - wski,
z zie-mi wło-skiej do Pol-ski. Za two-im prze - wo - dem złą-czym się z na - ro - dem.

FORTEPIAN

Kuratorium
Oświaty
w Poznaniu

HYMN

jedyny obowiązujący tekst

1.

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą **odbierzemy**.

Marsz, marsz ...

3.

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wróćim się przez morze.

Marsz, marsz ...

2.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz ...

4.

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany -
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.

Marsz, marsz ...

Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Wskazane jest **wykonywanie pełnej wersji hymnu**,
zawsze gdy okoliczności na to pozwalają.

Hymn RP odgrywany jest w czasie

- obchodów świąt narodowych,
- uroczystych apeli i zbiórek,
- z okazji rocznic patriotycznych,
- upamiętniających wydarzenia historyczne,
- podczas odsłonięcia pomników.

Zaśpiewaj swój hymn państwowy!

Wstań i zdejmij czapkę podczas hymnu.

Pilnuj tekstu, rytmu i melodii.

Zachowaj powagę i spokój gdy śpiewasz.

11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości
W południe zaśpiewajmy razem hymn!

Podczas hymnu

- Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązuje zachowanie powagi i spokoju.
- Osoby obecne podczas publicznego wykonywania lub odtwarzania hymnu stoją w postawie wyrażającej szacunek.
- Mężczyźni w ubraniach cywilnych - zdejmują nakrycia głowy.
- Osoby w umundurowaniu obejmującym nakrycie głowy, niebędące w zorganizowanej grupie - oddają honory przez salutowanie.
- Poczty sztandarowe podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu oddają honory przez pochylenie sztandaru.
- Przyjęty w niektórych państwach zwyczaj trzymania w trakcie wysłuchiwania hymnu prawej dłoni nad sercem może być stosowany również wobec hymnu RP.

Sztandar szkoły

Sztandar szkoły jest symbolem oraz najwyższym dobrem szkoły
i należy mu się taki sam szacunek jak symbolom narodowym.

Udział pocztu sztandarowego

to ważny element oprawy ceremonialnej uroczystości szkolnej,
nadaje odpowiednią rangę i podkreśla ich podniosły charakter.

Dobłą praktyką jest przechowywanie sztandaru szkoły w godnym miejscu
np. w specjalnej gablocie na ścianie honorowej.

Dyrektor szkoły decyduje o tym, czy uroczystość odbędzie z udziałem sztandaru szkoły.

Najważniejsze uroczystości szkolne to:

- rozpoczęcie roku szkolnego
- ślubowanie uczniów klas pierwszych
- Dzień Edukacji Narodowej
- uroczystości związane ze świętami narodowymi, wydarzeniami historycznymi (s. 20)
- święto patrona
- kolejne jubileusze istnienia szkoły
- wręczenie dyplomów i świadectw uczniom kończącym szkołę
- zakończenie roku szkolnego

Sztandar szkoły

Szkolny poczet sztandarowy może uczestniczyć również w uroczystościach okolicznościowych poza terenem szkoły:

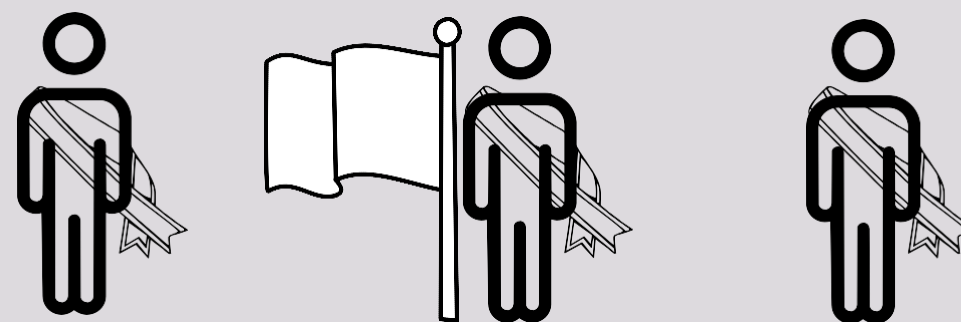
- w uroczystościach państwowych organizowanych przez lokalne władze
- w jubileuszach i obchodach organizowanych przez inne szkoły lub instytucje
- w pogrzebach nauczycieli i pracowników szkoły (sztandar powinien być ozdobiony czarnym kirem)

Sztandar szkoły

Sztandar prezentuje poczet sztandarowy, złożony z trzech osób, które stoją w rzędzie.

W skład Pocztu sztandarowego wchodzi:

- dowódca (starszy),
- sztandarowy (chorąży – przenoszący sztandar),
- asystujący.

Dowódca Sztandarowy Asystujący

Sztandar szkoły

Sztandar trzyma środkowa osoba (chorąży), a wszystkie mają na piersiach **szarfy założone na prawe ramię.**

Szarfy zazwyczaj są w polskich barwach narodowych, białym kolorem zwrócone w stronę kołnierza, związane przy lewym boku i na rękach białe rękawiczki. Kołnierz ani nic innego nie może zasłaniać biało-czerwonej szarfy.

Ubiór Poczty sztandarowego:

Chorąży (sztandarowy): ciemny garnitur, biała koszula i krawat.

Asystujący: białe bluzki na długi rękaw i czarne spódnice.

Gdy uroczystości z udziałem poczty odbywają się na zewnątrz budynku w trudnych warunkach pogodowych, dopuszczalny jest inny taktowny strój.

Sztandar szkoły

W trakcie przemarszu pocztu sztandarowego wszyscy stoją w postawie zasadniczej,
a sztandar powinien być niesiony pochylony do przodu pod kątem 45°.

Podczas dłuższych przemarszów dopuszcza się możliwość trzymania sztandaru na ramieniu,
przy wchodzeniu do sali lub na miejsce uroczystości
zawsze należy go pochylić do przodu.

Poczet sztandarowy oddaje honory przez pochylenie sztandaru:

- podczas podnoszenia i opuszczania flagi państwowej,
- podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu narodowego, hymnu szkoły oraz innych pieśni hymnicznych,
- gdy grany jest sygnał „Wojsko Polskie” (uroczystości z udziałem wojska),
- w trakcie ślubowania uczniów klas pierwszych,
- w trakcie minuty ciszy dla uczczenia pamięci,
- podczas składania wieńców, kwiatów i zniczy przez delegację szkoły,
- podczas opuszczania trumny do grobu,
- w trakcie uroczystości kościelnych.

Pochylając sztandar oddaje się honory również Prezydentowi RP, Prezesowi Rady Ministrów oraz Marszałkom Sejmu i Senatu. Dotyczy to każdego sztandaru.

Zdjęcia dzięki uprzejmości **Pani Hanny Skrzek** dyrektor Szkoły Podstawowej nr 7 w Kielcach, koordynatora **Międzyszkolnego Turnieju Pocztów Sztandarowych**.

Zdjęcia dzięki uprzejmości **Pani Hanny Skrzek** dyrektor Szkoły Podstawowej nr 7 w Kielcach, koordynatora **Międzyszkolnego Turnieju Pocztów Sztandarowych**.

Zachęcamy do udziału w turnieju.

Pokaz instruktażowy poczet sztandowy

[Musztra pokaz instruktażowy - link](#)

Uroczystość szkolna

Przebieg i rekomendowana kolejność:

- wprowadzenie pocztu sztandarowego
- podniesienie flagi na maszcie przez poczet flagowy
- odśpiewanie hymnu państwowego
- powitanie i przemówienie dyrektora szkoły
- oficjalne obchody
- odśpiewanie hymnu szkoły
- wyprowadzenie pocztu sztandarowego i pocztu flagowego
- artystyczna część uroczystości

Uroczystość szkolna

W momencie wejścia na salę Dyrektora szkoły lub jego zastępcy z zaproszonymi gośćmi społeczność szkolna przyjmuje postawę stojącą.

Osoba prowadząca uroczystość podaje komendę:

BACZNOŚĆ! POCZET SZTANDAROWY WPROWADZIĆ.

W trakcie przemarszu wszyscy stoją w postawie zasadniczej, a sztandar powinien być niesiony pochylony do przodu pod kątem 45°.

Poczet zajmuje miejsce po lewej lub prawej stronie sali przodem do zgromadzonych, a chorąży podnosi sztandar do pionu.

Po wprowadzeniu sztandaru, prowadzący podaje kolejną komendę:

DO HYMNU PAŃSTWOWEGO.

W trakcie hymnu sztandar oddaje honory przez pochylenie.

Wszyscy śpiewają 4 zwrotki "Mazurka Dąbrowskiego".

Po odśpiewaniu hymnu prowadzący podaje komendę

PO HYMNIE.

dopiero wtedy uczestnicy uroczystości przyjmują postawę swobodną.

Hymn państwowy a hymn szkoły

Hymn państwowy jest wykonywany przed hymnem szkoły
w czasie uroczystości państwowych i świąt narodowych
oraz uroczystości o charakterze patriotycznym.

W innych przypadkach powinien być wykonywany hymn szkoły.

W trakcie hymnu sztandar szkoły jest pochylony pod kątem 45°

Hymn państwowy a hymn szkoły

Hymn szkoły może być odśpiewany, jeśli jest, przed zakończeniem oficjalnej części uroczystości.

Prowadzący prosi zebranych o powstanie i podaje komendę: **BACZNOŚĆ! DO HYMNU SZKOŁY!**

Podczas śpiewania hymnu szkoły sztandar jest pochylony.

Po odśpiewaniu hymnu podawana jest komenda:

PO HYMNIE. POCZET SZTANDAROWY SZTANDAR SZKOŁY WYPROWADZIĆ!

Wyprowadzając sztandar, członkowie pocztu postępują podobnie jak podczas wprowadzania sztandaru.

Po wyprowadzeniu sztandaru podawana jest komenda: **SPOCZNIJ!**

Po części oficjalnej i wyprowadzeniu sztandaru może się zacząć część artystyczna uroczystości.

Osoby zebrane na miejscu uroczystości mogą je opuścić dopiero po wyjściu pocztu.

Uroczystość szkolna - podniesienie flagi na maszt z udziałem pocztu flagowego

Jeżeli na terenie placówki oświatowej jest plac z masztem do podnoszenia flagi Polski, wtedy Hymn RP towarzyszy podnoszeniu flagi państwowej na maszt.

Ceremoniarz wydaje komendę:

BACZNOŚĆ. Poczet flagowy - flagę państwową - PODNIEŚ!

Wraz z pierwszymi taktami hymnu poczet flagowy rozpoczyna podnoszenie flagi na maszt.

W tym czasie hymn jest wykonywany przez orkiestrę lub odtwarzany.

Czas podnoszenia flagi państwowej powinien być zsynchronizowany z czasem trwania hymnu państwowego.

Po zakończeniu podnoszenia flagi ceremoniarz podaje komendy:

Poczet flagowy - BACZNOŚĆ.

Poczet flagowy - SPOCZNIJ.

Poczet flagowy pozostaje przy maszcie, frontem do widzów, do czasu zakończenia uroczystości.

Plac ten powinien być zawsze uprzątnięty i uporządkowany.

Kolejność przywitania, zabierania głosu, a także zajmowania miejsc przez zaproszonych gości winna być następująca:

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu RP
3. Marszałek Senatu RP
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wicemarszałkowie Sejmu
6. Wicemarszałkowie Senatu
7. Wiceprezes Rady Ministrów
8. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
9. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
10. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
11. Ministrowie
12. Prezes Narodowego Banku Polskiego
13. Prezes Najwyższej Izby Kontroli
14. Rzecznik Praw Obywatelskich
15. Rzecznik Praw Dziecka
16. Prezes Instytutu Pamięci Narodowej
17. Posłowie i senatorowie
18. Szef Kancelarii Prezydenta
19. Szefowie Kancelarii Sejmu i Senatu
20. Szef Kancelarii Premiera
21. Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego
22. Sekretarze stanu
23. Kierownicy urzędów centralnych
24. Wojewodowie

Precedencja stanowisk administracji rządowej i samorządowej w województwie:

1. Wojewoda
2. Marszałek województwa
3. Przewodniczący Sejmiku Województwa
4. Kurator oświaty
5. Wicewojewoda
6. Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej
7. Przewodniczący Samorządowego Kolegium Odwoławczego
8. Wiceprzewodniczący Zarządu Województwa
9. Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa
10. Członek Zarządu Województwa
11. Radny województwa
12. Dyrektor generalny Urzędu Wojewódzkiego
13. Skarbnik województwa

Precedencja stanowisk samorządowych w powiecie:

1. Starosta
2. Przewodniczący rady powiatu
3. Wicestarosta
4. Wiceprzewodniczący rady powiatu
5. Członek zarządu powiatu
6. Radny powiatowy
7. Sekretarz powiatu
8. Skarbnik powiatu.

Precedencja stanowisk w gminie/mieście:

1. Wójt / burmistrz / prezydent miasta
2. Przewodniczący rady gminy / miasta
3. Zastępca wójta / burmistrza / prezydenta miasta
4. Wiceprzewodniczący rady gminy / miasta
5. Radny gminy / miasta
6. Sekretarz gminy / miasta
7. Skarbnik gminy / miasta
8. Sołtys.

Dobre praktyki dotyczące używania symboli

W instytucji zobowiązanej do używania godła i eksponowania flagi RP dobrze jest umieścić w regulaminie organizacyjnym zadania i obowiązki pracowników w zakresie odpowiedzialności za:

- właściwe umieszczanie godła i flag
- okresowe sprawdzanie ich stanu
- wymianę zużytych
- terminowe eksponowanie flag
- zbieranie flag wycofanych z użytku w celu ich godnego zniszczenia

Dobre praktyki dotyczące używania symboli

Organizator obchodów podczas których używane są flagi z papieru, powinien zapewnić odpowiednie warunki do ich zebrania po zakończeniu uroczystości oraz odpowiedniego ich zniszczenia.

Symboli państwowych nie umieszcza się na chusteczkach, serwetkach lub innych przedmiotach przeznaczonych do okresowego użycia i następnie wyrzucanych.

Dobre praktyki dotyczące używania symboli

Godło i flaga pełnia rolę szczególnych znaków informacyjnych - należy je umieszczać w takich miejscach i takiej liczbie, aby tę rolę spełniały. Przy zwielokrotnieniu stają się dekoracją.

Symbole narodowe winny być traktowane z szacunkiem podczas eksponowania, **jak również podczas przechowywania.**

[Polskie symbole narodowe - link](#)

Bibliografia:

1. OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych Dz.U. z 2024 r. poz. 155
2. Album Polski, Alfred Znamierowski, dyrektor Instytutu Heraldyczno – Weksylologicznego, członek Komisji Heraldycznej przy MSWiA.
3. T. Orłowski Protokół dyplomatyczny
4. Biało-czerwona. Broszura MSWiA
5. Hymn Polski. Broszura MSWiA
6. Najwyższa Izba Kontroli: Informacja o wynikach kontroli używania symboli państwowych przez organy administracji publicznej
7. <https://www.gov.pl/web/kultura/obowiazek-wywieszania-flagi-panstwowej-rp>
8. www.niepodległa.pl
9. <https://www.kielce.uw.gov.pl/pl/biuro-prasowe/aktualnosci/26707,Flaga-Polski-na-urzedzie.html>
10. Opinia prawna na temat podstaw prawnych umieszczania flagi UE na terenie Sejmu
11. yt- ipntv